
Streszczenie

Doświadczenie sztuki. Wykłady z neuroestetyki dla filozofów

NEUROESTETYKA POJAWIŁA SIĘ na przełomie XX i XXI wieku jako projekt badawczy nastawiony na współpracę nauk o sztuce z naukami biologicznymi. Poprzednikami neuroestetyki były takie nurty badawcze, jak psychofizycznie zorientowana estetyka eksperymentalna oraz nurt gestaltyzmu w psychologii sztuki, po których częściowo odziedziczyła ona niektóre pytania, założenia i metody badawcze. Od samego początku neuroestetyka miała na celu objaśnienie biologicznych, neuronalnych i psychologicznych mechanizmów rządzących percepcją sztuki oraz pozostałymi doznaniem towarzyszącymi obcowaniu ze sztuką, włącznie z doświadczeniem piękna. Z filozoficznego punktu widzenia program neuroestetyki umiejscawiany jest na przecięciu trzech zbiegających się nurtów: naturalizmu, estetyki ewolucyjnej oraz redukcjonizmu.

Książka niniejsza stanowi zwięzłe wprowadzenie do problematyki percepcji i poznania sztuki, ukazanej

poprzez pryzmat tak rozumianej neuroestetyki. Nie aspijuje ona do roli podręcznika obejmującego całość zagadnień neuroestetycznych, lecz skupia się na kilku istotnych tematach, które autor uznał za szczególnie istotne z filozoficznego punktu widzenia, prezentując je w sposób przefiltrowany przez własne refleksje i krytyczne stanowisko.

Rozdział I definiuje neuroestetykę i wyjaśnia jej podstawowe pytania badawcze. Rozdział II skupia się na dziele sztuki jako specyficznym bodźcu neuroestetycznym. W rozdziale III autor analizuje zagadnienie doświadczenia estetycznego i proponowane modele jego wyjaśniania. Rozdział IV poświęcony jest emocjom estetycznym – ich naturalistycznym i ewolucyjnym podstawom oraz ich rodzajom. Rozdział V śledzi ewolucję neuroestetyki: od modeli psychofizycznych po współczesne podejścia.

Całość łączy perspektywę naukową z refleksją filozoficzną, oferując selektywne, ale pogłębione spojrzenie na kluczowe zagadnienia neuroestetyki.

Słowa kluczowe: neuroestetyka, sztuka, filozofia sztuki, estetyka, kognitywistyka.

Summary

Experiencing Art: Lectures on Neuroaesthetics for Philosophers

NEUROAESTHETICS EMERGED at the turn of the twentieth and twenty-first centuries as a research project focused on collaboration between the humanities-oriented study of art and the biological sciences. Its predecessors included psychophysically-oriented experimental aesthetics and the Gestalt tradition in the psychology of art. From the very beginning, neuroaesthetics aimed to explain the biological, neuronal, and psychological mechanisms governing the perception of art, and other experiences accompanying engagement with art, including the experience of beauty. From a philosophical perspective, the neuroaesthetics program is usually located at the intersection of three converging currents: naturalism, evolutionary aesthetics, and reductionism.

The present book provides a concise introduction to the issues concerning the perception and cognition of art viewed through the lens of neuroaesthetics. It does not

aspire to be a comprehensive textbook covering the full range of neuroaesthetic topics. Instead, it focuses on several key themes that the author regards as particularly significant from a philosophical standpoint. These themes are presented through the lens of the author's own reflections and critical perspective.

Chapter One defines neuroaesthetics and explains its fundamental research questions. Chapter Two focuses on the artwork as a specific neuroaesthetic stimulus. Chapter Three examines the issue of aesthetic experience and discusses models for its explanation. Chapter Four is devoted to aesthetic emotions – their naturalistic and evolutionary foundations as well as their types. Chapter Five traces the evolution of neuroaesthetics from psychophysical models to contemporary approaches.

Overall, the book combines a scientific perspective with philosophical reflection, offering a selective yet in-depth examination of the key issues in neuroaesthetics.

Keywords: neuroaesthetics, art, philosophy of art, aesthetics, cognitive sciences.